

Eesti Arst – suhtluskanal ja tunnetusmehhanism

Andres Soosaar – Eesti Arst

Eesti Arst on läbi aastakümnete püüdnud ühes autorite ja lugejatega realiseerida üht kolmikmissiooni, mis sisaldab Eesti tervishoiu toimuva edasiandmist, värsket arstiteadusliku teadmise ja kogemuse vahendamist ning meditsiinilise eesti keele edendamist. Ajakirjas ei ilmu küll regulaarselt spetsiaalselt meditsiinilise erialakeele arendamisele pühendatud kirjatöid, kuid samas teenib iga esitatud kaastöö toimetusprotseduur ja avaldamine ka eesmärgi fikseerida eesti keelde mõni tervishoiu erialane aspekt. Nii Eesti Arsti toimetuse, selle kolleegiumi kui ka autorite ja lugejate enamik on aastaid elanud selles usus, et eesti keel peaks hästi sobima nii igapäevaseks erialaseks suhtluseks kui ka tipptasemel teadusliku teadmise loomiseks ja edastamiseks. Meie viimaste aastate püüdlused kinnitavad hästi selle seisukoha esimese poole õigsust, kuid samas on need kaasa toonud mõningaid kahtlusi ses suhtes, kas Eesti Arst olemasoleval kujul suudab pürgida rahvusvahelisel tasemel tunnustatud teadusajakirjaks.

Nüüdisaja teaduse tunnusteks on selle erinevatele tegevustele, sh kommunikatsioonile, rangete astmeliste standardite kehtestamine ning nende alusel ka teadlaste, asutuste, väljaannete, riikide ja maailmajagude pidev võrdlemine, mis rajaneb omakorda arusaamal, et kõrgema astme standardite järgimine loob kvaliteetsemat teadmist. Selline lähenemine on omaks võetud ka Eesti teaduskorralduses ning sellest lähtuva Eesti teadusinfosüsteemi (ETIS) teadustegevuse tulemuste klassifikaatori (1) alusel kuuluvad Eesti Arstis avaldatud teadusartiklid klassi 1.3, mida siinsetes akadeemilistes ringkondades üldiselt kuigi kõrgelt ei hinnata. Alates 2000. aastast on ajakirja strateegiliseks eesmärgiks seatud parandada tema akadeemilist staatust, mille saavutamise üheks võtmetingimuseks oleks tema rahvusvahelistumine nii autorite, lugejate, toimetuse institutsioonide kui ka leviku poolest. Rahvusvahelise leviku üheks põhiliseks viisiks on väljaande kuulumine oma ala juhtivatesse andmebaasidesse (meditsiinis

PubMed/Medline, Scopus, Embase jt). Oleme viimastel aastatel esitanud taotlused Eesti Arsti nendes andmebaasidesse arvamiseks ja ETIS klassifikaatori parandamiseks ning saanud neile kahjuks negatiivsed vastused. Äraütleliste peamiste põhjustena on välja toodud artiklite avaldamist ühe väga väikese rahva keeles, mis omakorda toob kaasa nii autorite, retsensentide kui ka lugejate kitsa ringi, ning samuti selliste teemade kajastamist, mis on seotud üleilmse mõttes selles kitsas ringis, s.t Eestis, toimuvaga. Meile jõudnud Medline'i vastuses esitatakse ka spetsiifilisemaid parandusettepanekuid, millest mõnesid saaksime toimetusprotseduuri standardite karmistamisega lahendada, kuid teised on taas kinni meie kogukonna väiksuses. Seega oleme sattunud justkui nõiaringi, millest väljumiseks tuleks ajakirjal loobuda mõnest aspektist tema traditsioonilises kolmikmissioonis või oluliselt neid revideerida. Kuidas kujunenud olukorras jätkata?

Oleme toimetuse ja väljaandjaga leidnud, et Eesti Arst ei saa loobuda oma rollist Eesti professionaalses meditsiini kommunikatsioonil ning sooviks seda veel hoopis tõhusamaks muuta. Loomulikult saab seda kõige paremini teha heas eesti keeles. Mis puudutab ajakirja teaduslikku osa, siis avaldatava materjali teaduslik kvaliteet ja usaldusväärus on meile kõigile jätkuvalt väga oluline ning toimetuse soovib seda edaspidigi parandada, aidates sellega kaasa vähemasti Eesti tervishoiu hoolikalt kaalutletud otsuste tegemisele. Ajakirjale rahvusvahelise tunnustuse saavutamiseks ja keeledilemma leevendamiseks plaanime Eesti Arsti veebiversioonile uut lahendust, mis on senisest märksa enam avatud ingliskeelsele teaduslikule materjalile ning haakub paremini järjest tõhusamate internetipõhiste teadusinfo otsingusüsteemidega.

KIRJANDUS

1. Eesti Teadusinfosüsteemi klassifikaatorid. https://www.etis.ee/files/ETIS_klassifikaatorid_09082006.pdf.

andres.soosaar@eestiarst.ee

Andres Soosaar